

SURSELE AUTORITĂȚII

Autoritatea care aservește și Autoritatea eliberatoare

Autor:

Prof. dr. Singureanu Nicoleta

Colegiul Economic "Hermes", sector 2, București

Există două tipuri de autoritate:

- *Autoritatea care aservește;*
- *Autoritatea eliberatoare.*

Autoritatea care aservește nu are un caracter moral, deoarece nu este animată de intenții dezinteresate. Ea „...uzează de puterea și de abilitățile de care dispune pentru a-I subordona pe ceilalți scopurilor sale particulare și nu caută decât să se înstăpânească asupra lor, pentru profitul propriu”.

În acest caz, profesorul ignoră modelul către care urmează să-l îndrume (chiar prin constrângere) pe elev, pentru că ar sta „cu ochii pe cer”, ar fi animat de iubire pentru ceea ce ar putea fi copiii din fața lui și nu i-ar aservi voinței sale.

Autoritatea eliberatoare are conștiința faptului că ea nu constituie decât o oportunitate (una esențială) în drumul copilului către libertate. De aceea, animată fiind de simțământul carității creștine, ea se va pune la dispoziția copilului; ea „...uzează de puterea și de abilitățile de care dispune pentru a se subordona ea însăși, într-un anumesc, acelor care, la rândul lor, îi sunt supuși; legând soarta sa de soarta lor, urmărește împreună cu ei un scop comun”.

Existând două tipuri de autoritate, există și două tipuri de supunere din partea copilului: *supunere servilă* și *supunere liberă*. În primul caz, „...a se supune înseamnă a suferi...”, deoarece se ignore ceea ce copilul trebuie să fie, contend doar voința „oarbă” a educatorului; iar voința sa este oarbă pentru că, exercitând o autoritate care aservește, ignore modelul către care trebuie orientat copilul. În cazul supunerii libere, „a se supune înseamnă, dimpotrivă, a accepta”, deoarece copilul primește ceea ce nu are (nu poate avea) în el, dar care îl poate ajuta să-și capete libertatea: iubirea educatorului. În acest context, gânditorul francez nota „Nu este vorba, deci, de a ști – niciodată n-am insistat destul asupra acestui aspect – cum se conciliază două noțiuni abstracte, concepute contradictoriu și fixate o dată pentru totdeauna în definiții; ci este vorba de a ști cum se pot concilia ființe vii, care sunt capabile să se miște, să se schimbe, să se transforme”.

Deși încearcă să evite caracterul abstract al abordării problemei autorității, Laberthoniere nu reușește întru totul acest lucru. În fond, deși putem stabili analogii între autoritatea care aservește și autoritatea de sancționare, pe de o parte, iar pe de altă parte, între autoritatea eliberatoare și autoritatea de solidaritate, conceptele lui Lucien Laberthoniere nu au prea multă concretețe. În urma analogiilor amintite, am putea să le atribuim trăsături oarecum asemănătoare, dar altfel, plutim în vag; în textul

autorului francez nu există o întemeiere acceptabilă a celor două tipuri de autoritate, după cum se analizează nici motivele pentru care elevii recunosc (trebuie să recunoască) autoritatea educatorului.

O problemă fără ieșire pare a fi și a aceea a elevilor care nu sunt dispuși să accepte autoritatea care aservește, deși din text se desprinde ideea că cele două cupluri – autoritate care aservește/supunere servilă, respective autoritate eliberatoare/supunere liberă – își corespund în mod fatal. Or, lucrurile nu stau deloc așa. Chiar și profesorii sunt lipsiți de criterii care să le indice tipul de autoritate pe care îl exercită: pe de o parte, nu pot crede în semnalele venite de la elevi, deoarece aceștia se pot ispitide propriile tulburări și instinct (nu sunt încă desăvârșiți, ei înșiși au nevoie de ajutor pentru a se pune în ordine); pe de altă parte, sentimentul carității îi poate înșela: au fost doar atâția tirani care și-au iubit poporul și l-au infantilizat în numele iubirii lor!

Altfel, autorul francez avea dreptate: autoritatea este o relație concretă, care se stabilește în circumstanțe concrete, între personae cu trăsături distincte. Câmpul educativ școlar circumscrie condițiile în care autoritatea profesorului este pusă la încercare de către elevii săi; oră de oră, profesorul își consolidează sau își slăbește autoritatea; aici apar situațiile conflictuale, adică acele situații care fac obiectul tehnicilor și strategiilor, ce țin de managementul și controlul clasei.